

## Spaudos skandalas Sovietuose

Maskva (AP). Centr. komunistų partijos komitetas „Pravdoje“ stambiomis antraštelėmis paskelbė specialų įsakymą, kuriuo sustabdomas literatūros žurnalo „Leningrad“ leidimas. Antrojo žurnalo — „Zvezda“ redaktoriai atleisti. Nikolaj Tichonov, sovietų žurnalistų sąjungos pirmininkas, o taip pat vienas vadovaujantis propagandos skyriaus narys atleisti už tai, kad jie leido skelbti netinkamus straipsnius. Abiems žurnalistams užmetama, kad jie nesiorientuoja padėty ir nežina savo politinės pareigos auklėti jaunimą pagal komunistų nustatytą liniją.

Kalba eina apie žinomo sovietų rašytojo M. Zoščenko feljetoną — „Vienos beždžionės nuotykių“. Jame šis (mums taip pat pažįstamas) rašytojas „išgėdines“ sovietiską gyvenimą, sovietinę santvarką parodęs „baisiai iškreiptoje formoje“, o sovietų tautą vaizduojęs kaip „primityvią, nekultūringą ir kvailą“ bei „neturintį jokio skonio ir manierų“.

Prasižengę žurnalistai puoliami už „moderniškos vakarų buržuazinės kultūros skiepijimą ir pataikaujančią jai atsidavimo skatinimą“. Įsakyme sakoma: „Stoka idealizmo ir domėjimosi politika, o taip pat patarė „menas menui“ yra sovietų literatūrai svetimi; jis skaldo tautą ir valstybę ir negali turėti vietos mūsų laikraščiuose.“

## DU KELIAI Į SOCIALIZMĄ

Londonas, VIII. 26. Šiandieniniame Daily Herald numery darbiečių partijos gen. sekret. Morgan Philips spausdina trečią ir paskutinį straipsnį apie darbiečių partijos delegacijos apsilankymą SSSR. Jame Philips deda pasikalbėjimą su Stalinu. Pusę valandos trukusiame priėmime, Stalinas dėstęs savo pažūras į socializmą ir tvirtinęs, kad tiek sovietų tiek darbiečių socializmas siekia to paties tikslo. Tačiau sovietų socializmas, nors reikalaujantis kraujo ir aukų, nepalyginamai greičiau pasieksias savo tikslo, negu darbiečių socializmas.

## Saug. Taryba pradėjo posėdžiauti

New Yorkas, VIII. 29. Vakarų karykščiame Saug. Tarybos posėdyje buvo svarstomas šios sesijos darbų tvarka, kurioje buvo numatyta svarstyti naujų narių į JTO priėmimo klausimas ir Manuilskio nota, kuria USSR apkaltina Graikiją.

Pirmasis darbų tvarkos straipsnis nesukėlė žymių diskusijų. Dėl USSR skundo pirmasis pasisakė Olandijos atstovas, kuris pareiškė, kad tas skundas nėra paremtas faktais ir dėl to į dienos tvarką neįtrauktinas. Prie to nuomonės prisijungė D. Britanijos atst. Cadogan. Tačiau SSSR atstovas Gromyko palaikė USSR skundą tvirtindamas, kad Saugumo Taryba privalo apsvarstyti visus gautus skundus ir jis išreiškė viltį, kad tas skundas bus išnagrinėtas.

Nutarus USSR skundą apsvarstyti, buvo pereita prie I darbų tvarkos straipsnio — naujų valstybių į JTO priėmimo. Pirmiausiai, alfabeto tvarka, buvo paimtas Albanijos priėmimo į JTO klausimas. Gromyko plačiai nušvietė Albanijos perėjimą į grynai demokratine santvarką, jos priėmimą į JTO į demokratinių pasaulio valstybių šeimą ir dėl to karštai rekomendavo ją priimti į JTO.

## Tai nera atsitiktinumas

Londonas, VIII. 28. Incidentas tarp JAV ir Jugoslavijos dar vis tebejaudina anglosaksų visuomenę ir jis susilaukia plačių komentarų ir Londono sekmadieninėje spaudoje.

Liberalų Observer deda savo specialaus korespondento Jugoslavijoje straipsnį, kuriame tvirtina, kad žinomas jugoslavų agresyvus aktas prieš civilinius amerikiečių lėktuvus nėra atsitiktinumas, tačiau vienas žiedas toje grandinėje politikos, kuri visokiais būdais siekia sukompromituoti Vakarus.

Venezia Giulia srityje, į anglų-amerikiečių valdomą sritį nuolatos atvyksta iš Jugoslavijos organizuoti būriai, kurie ruošia čia demonstracijas ir kelia visokius neramus.

Prieš Gromyko pasiūlymą pasisakė Graikijos atstovas, kuris pabrėžė, kad Albanijos valstybinė santvarka neatitinka demokratiniams principams, nes ten esanti diktatūra. Be to, Albanija turi imperialistinius ketinimus į savo kaimyninius kraštus ir jos kariuomenės bei policijos daliniai vykdo teroro aktus prieš tuos kraštus. Jis siūlė Gromyko rekomendaciją atmesti.

D. Britanijos atstovas Cadogan taip pat pabrėžė Jugoslavijos nepribrendimą įstoti į JTO ir priminė, kad ji savo laiku į pro Albanijos pakraščius praplaukiančius britų laivus atidarė ugnį ir po to atmetė britų įteiktą protesto notą. Be to, jos veiksmai prieš britų karinę misiją Albanijoje ir nuolatiniai jos organizuojami teroro aktai prieš jos kaimyninių kraštų ramius gyventojus rodo, kad jai nevieta tarp tvarkingai besitvarkančių tautų ir dėl to jis pasisakė prieš Albanijos priėmimą į JTO.

Prie D. Britanijos atst. prisijungė taip pat JAV atstovas. Tuo tarpu Lenkijos atstovas palaikė Gromyko pasiūlymą. Po to posėdis buvo atidėtas šiai dienai. Jame diskusijos tuo pačiu klausimu vyks toliau.

Tie vyrai, rašo toliau korespondentas, yra apsirengę angliškais švarkais ir apsiavę angliškais batais, savo nelegalias ekskursijas atlieka amerikietiškais sunkvežimiais, o sugrįžę atgal į Jugoslavijos teritoriją užkandžiauja UNRRA konservais.

## PILOTAI ATVYKO PAS BYRNES

Paryžius, VIII. 27. Du pirmojo numušto amerikiečių lėktuvo pilotai atskirė į Paryžių ir čia turėjo ilgesnį pasikalbėjimą su min. Byrnes.

## LA GUARDIA KELIAUJA

Varšuva, VIII. 27. Šiandien iš Varšuvos atvyko į Minską La Guardia. Jis aplankys be to dar Kijevą ir Odesą.

## 4 didz. konferencija

Paryžius, VIII. 29. Prieš ketletą dienų Bevinas ir Byrnes pasiūlė Prancūzijos ir SSSR delegacijų Taikos Kongrese pirmininkams susaukti 4 didžiųjų užs. reik. ministerių konferenciją. Tam pasiūlymui vakar pritarė Molotovas ir Bidault ir ši konferencija šiandien susirenka pirmojo posėdžio.

4 didz. užs. reik. min. konferencija, kuri posėdžiaus lygiagrečiai su Taikos Kongresu, pasiūlė uždavinį išlyginti tarp atskir delegacijų kylančius nesklaidumus ir nuomonių skirtumus ir tuo būdu pagreitinti Taikos Kongreso darbą.

Vakar Taikos Kongrese posėdžiavo ekonominės ir politinės komisijos, kurios svarstė įvairius taikos sutarčių su būv. prieš valstybėmis projektų straipsnius.

## LENKIJA PRIEŠINASI JAV IR D. BRITANIJOS REIKALAVIMAMS

New Yorkas, VIII. 28. Lenkijos ambasadorius Vašingtone šiandien pareiškė, kad JAV ir D. Britanija savo paskutinėmis notomis prasilenkiančios su Lenkijos suverenumo teisėmis. Sakytose notose statomi Lenkijos vyriausybei reikalavimai esą aiškius kišimais į Lenkijos vidaus reikalus ir noras daryti spaudimą Lenkijos vyriausybei ryšy su besistartiniais į Lenkijos seimą rinkimais.

Ambasadoriaus nuomone minimose notose Lenkijos vyriausybei statomi reikalavimai nėra numatyti nei Jaltos, nei Potsdamo susitarimuose.

JAV Valstybės Departamento sekretoriaus pavaduotojas Acheson spaudos atstovams dėl Lenkijos atsakymo pareiškė, kad trys didieji tiek Jaltoje, tiek Potsdamo kaip tik pasiūlė prievolę garantuoti Lenkijoje laisvus demokratinius rinkimus.

## AUSTRIJA KONFLIKTE SU SSSR

Viena, VIII. 23. Austrijos užs. reik. ministras dr. Gruber šiandien pareiškė, kad SSSR okupacinės kariuomenės organai trukdo toje zonoje įvykdyti Austrijos parlamento nutarimą nacionalizuoti stambiąją pramonę, kadangi tie organai šias įmones skaito vokiškomis ir ant jų uždėjo sekvestrą.

Toliau dr. Gruber pareiškė, kad ryšy su tuo konfliktu santykiai tarp Austrijos ir SSSR tapo įtempti iki „pavojingo rimtumo“.

## TITO PRIEŠ POPIEŽIŲ

Roma, VIII. 27. Savo paskutinėje kalboje Tito išstojo prieš Popiežių tvirtindamas, kad Popiežius rėmęs Mussolini, dabar remias De Gasperi ir remis kiekvieną Italijos valdovą, nes jis pats esąs italas.

## ŽINIOS IŠ LIETUVOS

### KAUNE SUIMTAS AMERIKIETIS INŽ. MARŠALAS

„Išėvių Draugas“ Nr. 17 rašo, kad bolševikai Kaune suėmė amerikietį inž. Maršalą su šeima. Daugumai kaimiečių jis buvo gerai pažįstamas, nes jau seniai gyveno Lietuvoje, atstovaudamas įvairias užsienio prekybos firmas. Inž. Maršalas laimingai praleido pirmąją bolševikų ir nacių okupacijas, niekur iš Lietuvos neišvykdamas. Inž. Maršalas yra gimęs JAV ir ten baigęs mokslus. Savo kilmę jis yra tikras amerikietis. Suimtas jo dukterė, Kauno universiteto studentė, buvusi skaudžiai sumušta. (EI)

### KAIP KOVOJA PARTIZANAI

Italijoje išeinąs „Lietuvių Balsas“ Nr. 10 rašo: „Neseniai atvykusi iš Lietuvos mokytoja N. (lenkė) papasakojo apie stiprėjančią Lietuvos partizanų kovą su okupantais. Ji mačiusi tokį atsitikimą: i miestelį, esantį Rytų Lietuvoje, atvyko 100 NKVD karių gaudyti partizanų. Lietuviai pranešė apie tai vietinio partizanų būrio vadui. Kadangi buvo turgaus diena, tai vadas, pasinaudodamas turgu važiuojančiais kaimiečių vežimais, i miestelį įvežė apie 40 partizanų. Pagal duotą ženklą jie pradėjo šaudyti i žygin pasirodusią enkavedistų kuopą. Bolševikų tarpe kilo šamysis. Po 3 minučių viskas buvo ramu, bet aikštėj gulėjo 70 NKVD karių lavonų. Partizanai aukų neturėjo. Kitomis žiniomis, tikrojoj Sov. S—gos teritorijoje veikla per 3 milijonus partizanų.“

### NAŠLĖ NUBAUSTA UŽ SAVO KVIEČIUS

„Tarybų Lietuva“ Nr. 237 praneša, kad Jonavoje „Liaudies teismas“ teisė Oną Zdanavičienę už nepristatymą valstybės nustatytų duoklių. Kratos metu pas kaltinamąją buvo rasta užslėpta keturi kviečių centneriai. Už tai okupantų teismas nubaudė O. Zdanavičienę 10 metų laisvės atėmimu, sukonfiskuojant visą jos turta.

### TĖVYNĖS IŠDAVIKŲ LIKIMAS

„Draugo“ Nr. 147, ryšium su bolševikų paskelbta naujiena, kad jų mokslininkas prof. Bogomolėc išradęs skystimą, kurį įšvirktus žmogus galėsias gyventi 150 metų, rašoma: „Joki sovietiški humbakai, nei jų Bogomolėcų skystimai neapsaugos nei Paleckio, nei Gedvilos, nei Sniečkaus, nei Gironos, nei kitų jiems panašių tautos judosiu nuo mirties. Jie nuėm ten, kur nuėjo Hitleris, Mussolinis, Dzieržinskis ir visa gauja bestijų. Jie tai tikrai nesulauks 150 metų amžiaus.“

### JAV LIETUVIAI RŪPINASI SIBIRO TREMTINIAIS

Prie Amerikos Lietuvių Tarybos Informacijos Centro New Yorke veikia Social Service skyrius (233 Broadway, Room 3012, New York), kuris tiesiogiai rūpinasi padėti Lietuviams tremtiniais. Per jį amerikiečiai gali pasiųsti siuntinius i įvairias Rusijos sritis. Neseniai šiuo reikalu — padėti lietuviams tremtiniais Sibire — JAV lietuvių spaudoje buvo paskelbtas atsisakymas, kuriame sakoma, kad i Rusiją esą galima siųsti tremtiniams ne tik konservuotą maistą, bet ir kasdienio vartojimo dalykus ir drabužius, jei tik jie yra išvalyti ir turi valyklos pažymėjimą. Sibirian ištremtųjų lietuvių adresai yra Generaliniame Lietuvos Konsulate New Yorke. (EI).

### „Latvija bus laisva!“

„Latviešu Zinas“ cituoja, kad Latvijos pasiuntinys Šveicarijoje, J. Feldmanis, i vieną paklausimą latvių tremtinių reikalu tarp kitko pareiškė, kad tuo atveju, jei grįti i tėvynę numatomu laiku nebūtų imanoma, emigracija i kitus kraštus turėsianti vykti visai organizuotai, kad tautiečiai neišsisklaidytų, patekdami i darbo vergų padėti. Ne emigracija turėtų būti latvių tremtinių siekimas, bet pastangos atgauti Latvijos nepriklausomybę. Tos vilties niekad nereikia atsisądėti. „Latvija bus laisva bet kada tai bus, nė vienas žmogus pasaulyje negali pasakyti“, pareiškė pasiuntinys.

Jonas Rutkauskas

## SPIEČIUS

Pats vidurvasaris. Sužydo liepos ir medum pakvipo. Aviliuose dūzgė darbščios bitelės. Šimtus kartų jos landžiojo avilin, nešdamosi i korius saldaus nektaro.

Patys karsčiai. Žmonės suprakaitavę ir palinkę po savo darbo naštomis. Tokie visi tingūs, o dienos tos — ištisa amžinybė. Jau kuris metas, kaip pliusa, o saulė vos dar i pietus įsiritus. O kur dar vakaras?

Senis Tautkus, delnu prisidengęs akis, žiūrėjo i saulę. Jo, jau gyvenime pavargusias, akis saulės spinduliai akino. Jis kažką sumurmėjo, o vėliau sugniaužtomis kumštėmis akis patrynęs, pasiražė ir atsiduso:

— Tai dienele...

Pasakęs, tingiu žingsniu nušlapeno toliau. O diena tikrai graži, kiek akimis aprėpsi, dangaus mėlynėn žvelgdamas, jokio debesėlio — oras prit-

## Apskritojų stalo konferencija

Paryžius. „Le Monde“ žiniomis dar šį mėnesį įvyks apskritojų stalo konferencija Londone Palestinos problemai spręsti. Žydai ir arabai tuo pat metu posėdžiaus atskirose vietovėse. Prieš keletą dienų E. Bevin tarėsi su žydų vykdomojo komiteto nariais, kurių tarpe buvo Nahum Goldmann, nesenai vedęs pasitarimus su prez. Trumanu. Turimomis žiniomis, bus tariamasi dėl Palestinos padalinimo pagal britų projektą.

Arabų Sąjungos užsienių reikalų ministrai vienbalsiai nutarė atmesti britų projektą Palestinos padalyti, bet tartis Londone dėl Palestinos atėties. Kiekviena arabų valstybė jau yra sudariusi delegacijas toms deryboms vesti.

Britai Palestinoje sutelkia jėgas numatomiems žydų antpuoliams atremti. Tie antpuoliai yra galimi sąryšyje su 18 žydų, priklausiusių „Stern“ sąjūdžiui, nuteisimu mirti. Teroristai žydai veda nervų karą. Telefonu įspėja administracinius ir karinius vienetus, kad jie būsią išsprogdinti. Požeminis paštas ir toliau kviečia žydus stoti kovon.

### „Sabotazas“ taikos kongrese

Paryžius. — Prancūzų reporteriai konstatuoja, jog Paryžiaus konferencijos atmosfera esanti labai niuri, ir senieji Tautų S—gos diplomatiniai vilkai su ilgesiu kalbą apie senąsias Ženevos Konferencijų dienas, kada daugis problemų būdavo sutvarko-

mpos elegantiškuose vynų bareliuose prie whisky stiklo. Dabar, vap., Byrnes su Molotovu nuo konferencijos pradžios nė karto nebuvo susitikę draugijiniame pobuvyje, o tesikalba rūšiais žodžiais iš tribūnos. Įtempti debatai Byrnes išvarginę, jo kantrybė baigianti išsekti, veidas išbalęs, o Molotovas net pažaliavęs. Vienas spaudos fotografas, susprogdinęs magnėzijos prociją, sovietų užsienių ministrą taip išgąsdinęs, kad tas vos nepargriuvo, o vienas iš jo delegacijos narių dėl to susijaudinęs taip drambliskai sujudėjo kėdėje, kad ta apvirto, ir delegatas, visų juoko palydėtas, numarmėjo po stalu. Kitas sovietų delegacijos narys, pasigedęs portfelio siaubo apimtas ėmė šaukti: „sabotazas“. Vienas prancūzų diplomatas šypsodamasis jam parodė, kad jo portfelis padėtas po stalu. Atsidėkodamas sovietas prancūzą pasikvietė išgerti stiklėlį savo paties gaminios vodkos, bet išvydęs rūstų civilistą apsirengusio enkavedisto žvilgsnį pabugo ir neatsisveikinęs pabėgo.

### M. LITVINOV ATLEISTAS

Anglosaksams palankiai nusiteikęs Sovietų užsienių reikalų viceministeris Maksim Litvinov iš eitujų pareigų atleistas. Jo pareigas perėmė du nauji viceministrai: Feodor Gusev, buvęs Sovietų ambasadorius Londone, dalyvavęs svarbiausiose konferencijose Molotovo palydoje ir Jakov Malik, buvęs ambasadorius Tokio.

sau tai tekalbėjo. Pakilęs vėjas taršė jo sidabruojančius plaukus, vijo apie suvytusias blauzdas baltutėles drobines kelnes, o jis stovėjo vidury lauko ir skendo prisiminimuose.

Dundėjo ir anuomet. Jau nesnis tada buvo Tautkus. Nė taip jam tas dundėjimas galvon smelkėsi. Anuomet jame jis kėlė ryžtą, kėlė pyktį daug didesnį nei šiandien. Tautkui vaizdas po vaizdo slenka atminty: tais metais jis vedė. Agnieška buvo jos vardas. Gera, darbėti, bet neilgai te gyveno, pasimirė vargšė, nei įpėdinio nepalikus. Nuo to laiko Tautkus liko vienas, kaip baslys, kaip jis kad sakydavo.

Po metų ėmė kažkas burtis, kažkur visi skubėti, sodžiubose ištisais vakarais šnekėjosi vyrų — kažkam ryžosi ir ruošėti. Neatsilikio ir Tautkus.

Kartą, pasiilgęs žmoniją, iš savo menkos trobelės nužingsniavo pas kaimynus. Nei beldė, nei kosėjo prieidamas prie durų — tik smakšt ir

pypkę ir niurna:

— Tai nelabieji ir ko jiems čia? Ar vietos sviete maža?

Niekam tos nuomonės senis noreiškė — tik sau, jis tik

# „SIETYNAS“ SVEIKINA SIETYNĄ

KIRCHHEIMO MENO KOLEKTYVAS KELIONĖJE

Taip, gastrolių pradžia tikrai nesėkminga buvo. Mūsų stipriai senstėjusios sunkvežimio, kurį aplenkdamas kiekviena motorą turintį dėžė, viena motorą turinti dėžė, Keturioliosdešimt sietyniečių, šūkiančių garsiomis lietuviškomis gerklėmis, netiko solidžiai vokiškai mašinai. Šią kartą nutarė sproginėti padangos Mūsų tikslas — Ingolštadas buvo dar toli, kada pykstelėjo paskutinioji atsarginė. Vargšai „malūninkai“ buvo gerokai išvarę. Savaimės suprantama, beieškant artimesnio kelio, teko paklysti, privažiuoti upę, kurios tiltas išprotėjusių fanatikų paskutiniomis karo dienomis tapo išsprogdytas. Rezultate — reikalas buvo aiškus. Po dešimties valandų intensyvaus kratyto mūsų senukas stovėjo viduryje kelio. Jau užslinko naktis, paplėtęs obelys styrojo tamsios, už jų įkyriai geltonoje mėnulio šviesoje nyko Bavarijos laukai, o aukštai kybojo bendrapavardis Sietynas. Kybojo ironiškai nusiteikęs, tur būt, laukdamas, o ką tokio iškombinuos šitie žemiškieji sietyniečiai. Senukas sunkvežimis arklio žingine dar sugebėjo purkšti lėtai, lėtai — jis dar sutiko vežti moteris. Mes turėjome du sprendimus. Arba ieškoti nakvynės pas nesvečius žiburėlius, ne per daug laukiančius žmonių, šnekančių senoviška kalba, arba eiti į priekį kokią dešimtį kilometrų iki artimausios geležinkelio stoties. Taip, akimirka tylėjome, kiekvieno smegenė

ieškojo išeities. Buvo labai įdomu, kas laimės: nuovargis ar jaunystė. Bavarijos laukai, išsišiepęs mėnulis, ironingas Sietynas, paplėtęs obelys — laukė. Tada atsiliepė keli balsai iš karto:

## PIRMYN, IKI STOTIES!

Vyrai pajudėjo į priekį. Moterys neilgai kankino iškaamuotą mašiną. Netrukus jos prisijungė prie vyrų. Dabar „Sietynas“ žingsniavo po keturis, po penkis susikabinęs rankomis. Kažkas iš priekinių užtraukė dainą. Daina prarėdė naktį. Ji, tur būt, jautėsi ne per daug jaukiai, šita vokiška naktis, mėgstanti apskaičiuotą miegą. Bet mes buvome atklydę iš ten, kur dainuojama iki paryčių, paskui kertama rugius per kaitrią dienele, o naktį vėl dainuojama. Daugelis mūsų nešėsi savyje jaunystę, o jaunystė nelabai pripažįsta formalumus. Šitie pabundantieji bavarai, kurie priploję nosis prie lango stiklų, klausėsi nepažįstamų garsų, galimas daiktas, piktinosi tvarkingos nakties įžeidimu. Tačiau lietuviška jaunystė susprogdino ramybę, ji dainavo garsiai, ir aidas rito sieloms laukais. Gaila, kad klaušytojai buvo tik paplėtęs obelys. Jeigu čia stovėtų tie, kurie daug šneka ir mažai nuveikia, tie, kurie uždirba ir šelpia, tie, kurie vaduoja ir pavergia, jie pamatytų šešėlius einančių plačiais žingsniais, vyrus ir moteris, susikabinusius rankomis. Jie pamatytų blizgančias akis, nes

jose blyksi žvaigždės. Taip, šita vos persiritusi per penkiolika metų Laima žingsniavo lygiai narsiai, kaip ir didžiulis Stasys, mėgstas sutaisyti trigubą maisto normą. Ir dar „tie“ išgirstų labai senos tautos dainas, tautos, kuri nežurimsta tremtyje, nes ji dar tebeturi jaunimą — sveiką, neerzacinį. Žinoma, nuovargis — baurus daiktas. Vidunaktį mes pasiekėme geležinkelio stotį, į kurią mūs niekas neįleido. Teko patiems įsilipti į laukimo salę pro nesandariai užvožtus langus. Teko kelias valandas praryti snaudžiant, rytą vėl važiuoti, statyti dekoracijas, repetuoti, koncertuoti. Bet tai jau kita šneka. Čia tegul pasireiškia rūstūs kritikai, plojančieji pirštų galais. Žinoma, scenoje mes nebuvome toki tobuli, kaip tą naktį Bavarijos laukuose, kai susitiko du sietynai. Todėl tą naktį daugelis mūsų prisimins. Taip pat ir pabudinti bavariečiai svarstys, kas to-

kie buvo tie trūkšmadariai. Gaila, kad tada mes nesusukome, kad esame lietuviškas jaunimas, pasiutusį gajus ir sveikas, jaunimas, su kuriuo einas pagyvenęs žmogelis pajunta; kad jis turi daug ką nuveikti jaunystės ateičiai, ir tegul tas pagyvenęs žmogelis prisimena

— Pirmyn, iki stoties!

Kur bus šita nežinoma stotis — žino slapukas likimas. Bet reikia... būtinai reikia tikėti, kad gimtasis sodžius pasitiks jaunus vyrus ir moteris žengiančius plačiais žingsniais ir dainuojančius seną žmonių dainą. Ir tik jie bus pirmieji, o paskui eis visi pagyvenę ir turavos. Kol pasieks taip mylimas pilkas trobesis ir gal dar nenuvirtusį seną malūną —

Cia pasitiks diena, o gal naktis žvaigždėta, Berželiai lenksis, smilgos laimės pasaką kuždės, Prie vartų senas tėvas lauks, Iš jo akių džiaugsmingos ašaros ant kelio dulkių kris. Tikiu dabar, kad grįšiu prie malūno seno Daina pabudins, kels ir ves!

A. Š.

## LIETUVIAI SVETUR

### LIETUVIAI PEČOROS KASYKLOSE

„Amerika“ Nr. 22 rašo, jog SSSR šiaurėje paliai Uralo kalnus lietuvis inž. Barisas, pirmosios bolševikų okupacijos metu išvežtas iš Panevėžio į Sibirą, priskirtas statyti barakus ir anglių kasykloms įrengimus. Šios žinios gautos iš vieno Vilniaus lietuvių, kuris pats buvo deportuotas ir ten turėjo progos sutikti inž.

Barisą. Ten, Uralo šiaurėje, jis matęs daug ir kitų lietuvių, dirbančių kasyklose, miškuose ir prie geležinkelio.

### EILĖ LIETUVIŲ NUVYKO Į JAV

Gegužės—liepos mėn. į JAV nuvyko šie lietuviai: A. Flaževičienė—Avizonytė iš Šveicarijos, Kostas Klybas iš Švedijos, dail. Petras Kiaulėnas su šeima ir Mečys Anuškevičius iš Prancūzijos. Be to, iš Prancūzijos nukeliavo jūrų karininkas Juozas Vardauskas, prieš karą kaip Lietuvos stipendininkas studijavęs prancūzų jūrų mokyklose, o karo metu aktyviai dalyvavęs rezistenciniame prancūzų sąjūdyje prieš vokiečius. Iš Vokietijos nuvyko: Motiejus Balčietis, Vladas Indriūnas, inž. Mečys Sabanas ir trys našlaičiai: Lucija Budrytė, Rožė Marija Talytė ir vienas berniukas. Be jų, į JAV grįžo šie JAV piliečiai lietuviai: Vytautas Beleckas, Vytautas Plungys ir broliai kunigai Justinas ir Romanas Klumbiai. (EI).

### LIETUVIAI DANijoje

Dar prieš karo pabaigą pradėję vadovauti visiems Danijoje atsidūrusiems lietuviams, vėliau pirmininkavęs Danijos Lietuvių Komitetui ir atstovavęs lietuvius Pabaltijo Tautų Komitete adv. M. Brakas išvyko į Vokietiją, kur įstojo į amerikiečių tarnybą. Danijos lietuviai didžiai apgailestaudami atsisakė su taip daug jų labai pasidarbavusiu adv. M. Braku. Dabar jo pareigas Danijoje perėmė dipl. ekon. A. Sakevičius. (EI)

atidarė. Už stalo sėdėjęs kaimynų Vacius net pašoko.

— Garbė... pagarbino Dievą Tautkus, — tai ko striksi, lyg šarka, ar išsigandai? Visi tylėjo. Vacius Tautkui atrodė kažkoks neramus, išsigandęs... Valandėlę stovėjo žodžio netardami. Tautkus, lyg ko ieškodamas, apšvelgė triobą. Nors trioboj buvo tamsu, nes vėlyvas vakaras, bet Tautkaus mitrios akys visų viduje buvusių vyrų šešėliuose įmatė, ko jie čia. Jis, netaręs žodžio čia pat prisėdo ir įbedė akis į Vacių.

— Tai ir dėdė? — nedrąsiai paklausė Vacius.

Tautkus nieko neatsakė, valandėlę mastė, o vėliau atsistojo ir šūktelėjo pusbalsiu:

— Iš čia turi iškristi spiečius! Aš taip pat drauge!

Po savaltės, vyrų kaime nei kvapo. Jie visi išėjo, vaduoti paverptos gimtios žemės.

Stulpai akyse stojosi tų pasiryžusių vargai ir pergyvenimai. Tautkus matė juos ir dabar alkanus ir išvargusius. Matė ir tuos, kurie gyvybės

netekę jau stovėjo prieš Dievo teismą. Matė jis kapus, paminklus ir eilių eiles kryžių...

Jis lyg atbudo iš svajų ir po liemene ant baltu triniųčių gribstelėjo.

Jo sugrūbė pirštai palietė išblukusią juostelę ir dvigubą kryžių.

— Tai buvo anuomet — sušnibždo jis. Jis tarytum matė, jam vėl akyse gyvi stoji tie draugai, su kuriais jisėjo, kovėsi ir laimėjo. Senis prisimerkė, o kai vėl akis pravėrė, iš pačioje galūlaukėje stovinčios liepos viršūnės, baltu rūko apsiaustė kilo milžinas. Jis vis artėjo ir artėjo... Tautkus jį atpažino. Tai buvo Vacius. Jų vadas. Nebeištvėrė senis. Jo akis gal džiaugsmo, o gal galiesčio ašaros suvilgė. Ašaros stambiais lašais krito purion žemėn.

Seniui rodėsi, kad jės krisdamos nežuvo smulkiuose grumstuose, bet kilo ir vijosi apie jį žaliais lapais ir kvapiom gėlėm.

# KRONIKA

# PO DANGAUS MĖLYNE ŽALIOJOJ GIRIOJ

## NUERTINGENO SKAUTAI STOVYKLAUJA

### NUKENTĖJUSIŲ KOVOJ DĖL LIETUVOS IŠLAIS- VINIMO SUVAŽIAVIMAS

**Augsburgas.** Laikinojo Lietuvių Politinių Kalinių Komiteto iniciatyva rugpjūčio 28–29 d.d. Augsburg, Hochfeldo stovykloje įvyksta nukentėjusių kovoj dėl Lietuvos išlaisvinimo suvažiavimas. Suvažiavimo dienotvarkėje Laik. Liet. Polit. Kalinių K—to pranešimas, organizacijos ir jos vadovybės sudarymo klausimai ir kt.

### „SIETYNAS“ GUNZEN- HAUSENE

**Gunzenhausenas.** Liet. meno kolektyvas „Sietynas“ rugpjūčio 19 d. lankėsi Gunzenhausene, kur davė koncertą vietos lietuviams ir kitų tautybių iš vietiniesiems asmenims. Koncerte dalyvavo nemažas būrys ir vokiečių. Koncertas aplamai padarė labai gerą įspūdį, bet kitataučiai labiausiai buvo sužavėti tautiniais šokiais ir bendrai vaizdu prie malūno. S.

### STUDENTŲ VALDYBŲ PIR- MINIKŲ SUVAŽIAVIMAS

**Hanau.** Rugpjūčio 9–10 d. d. Hanau stovykloje įvyko studentų valdybų pirmininkų suvažiavimas. Dalyvavo beveik visų amerikiečių, anglų ir prancūzų zonose esančių universitetų ir aukštųjų mokyklų atstovai. Kaip paaiškėjo, šiuo metu Vokietijos aukštosiose mokyklose studijuoja apie 1800 lietuvių. Centrinė studentų atstovybė yra prisistatiusi daugelio užsienų studentų organizacijoms. Iš daugumos jau gauti atsakymai. Šiuo metu renkama medžiaga leidiniui anglų kalba apie Lietuvos studentijos gyvenimą okupacijų metu ir dabartinę Vokietijoje. Į Tarptautinę Studentų Kongresą Prahoje atsisakyta siųsti atstovus, nes ir patekti galimybės nebūtų. Mūsų studentija bus atstovaujama tik katalikiškosios studentijos „Pax Romana“ kongrese, į kurį atstovus siunčia Atelitininkų sąjunga.

### RELIGINĖS MUZIKOS KONCERTAS

**Wiesbaden.** Hanau lietuvių meno ansamblis „Dainava“, rugpjūčio 18 d. šv. Trejybės bažnyčioje Wiesbadene suviesė religinės muzikos koncertą. Programą išpildė vyrų ir mišrus choras, diriguojami Br. Jonušo, ir solistai: A. Višinskaitė — Augustinavičienė (mezosopr.), VI. Motekaitis (smuikas) ir Z. Nomenka (vargonai). Programa sudaryta plati ir įvairi. Didelį susidomėjimą koncertu parodė vokiečiai, gausiai į jį atsilankydami.

Apie 4 km nuo Nuertingeno, Jungborne, žalia miško pakrastyje rugpjūčio 15 d. išskleidė pusračiais savo palapines Nuertingeno „Gedimino Pilies“ vietininkijos skautai ir skautės. Stovyklauti išsirengę gerokas būrys — virš 60, su stovyklos viršininku sktn. A. Aglinsku priekyje. Pirmosios dienos, nepalaužiamai krapnojančiam lietuviui, kainavo nemaža vargo, tačiau, nepametus skautiškos nuotaikos, buvo pakenčiamais pasiringta: pastatytos erdvios palapinės, stovyklos ir atskirų vienetų vartai, prie palapinių iš vietoje rastos medžiagos (smėlio, akmenukų, skujų) padaryti skoningi papuošimai, pačiose palapinėse įrengtos lovos ir kiti skautiški patogumai.

Jūros skautai ir skautės, oro skautai, „žemyno“ skautai ir skautės bei vilkiukai-pauštytės lenktyniavo tarp savęs papuošimų ir įsirengimų srityje. Stovyklai besibaigiant komisija įvertino skautų darbą: skautų stovykloje pirmo-

ji vieta pripažinta jūrininkų skilčiai, II — „Našlaičių“ skilčiai, III — „Neužmirštuolių“ skilčiai; skautų — I v. jūrų skautams, II — oro skautams, III — vilkiukų skilčiai.

Skautai stovykloje laiką su-naudojo produktingai: visi pakilo vienu patyrimo laipsniu aukščiau, o gražus būrys skautų ir skautėjų išlaikė įvairių specialybių egzaminus.

Religiniai reikalai stovykloje taip pat nebuvo užmiršti: prie gražiai įrengto altoriaus VIII. 23 vietininkijos dvasios vadovas kun. Taraškevičius atlaikė gedulingas pamaldas už mirusiuosius; pasaulio skautų įkūrėją lordą R. Baden-Powellį, buv. Lietuvos skautų šefą A. Smetoną ir vyriausiąją skautininką plk. J. Saraušką; VIII. 25, dalyvaujant nemažam svečių būriui, pamaldas laikė prof. kun. P. Dambrauskas.

Rugpjūčio 25 d., sekmadienį, stovykla turėjo gerokai pasitempti. Gražus oras ir jauki aplinka į stovyklą sukvietė

tūkstantinę svečių minią iš Nuertingeno, Kirchheimo, Neuffeno ir kitų aplinkinių kolonijų. Svečius prie vartų pasitiko vėliavų alėja: ryškiomis spalvomis plevėsavo mūsų trispalvė, UNRRA'os, estų, prancūzų, ukrainiečių ir lenkų vėliavos. Visų šių tautybių skautų atstovai, o kai kurių ir gana gausus būrys, atvyko į stovyklą. Musiškiai skautai taip pat nepatingėjo atvykti iš Augsburg, Tuebingeno, Stuttgarto ir iš visų aplinkinių kolonijų. Iš skautų vadovybės atvyko tarybos pirm. sktn. Palčiauskas ir sktn. Pūtvytė.

Dienos metų vyko skautiškos varžybos, sporto rungtynės ir kiti pasirodymai. Čia Augsburg lietuvių skautai laimėjo tinklinį prieš estų skautus, o Nuertingeno skautai nugalėjo lenkus stalo tenise. Svečiai domėjosi skautiškais įrengimais, svečiavosi palapinėse, pirkosi skautiškų suvenyrų tiekimo skyriuje.

Vakare, nuleidus vėliavas, suliepsnojo laužas. Čia visų tautybių skautai dainavo, vaidino ir kitokius „numerus“ rodė, tačiau visų pasirodymų centre buvo nedidelė misterija „Gedimino sapnas“, kurią pastatė vietininkijos meno vadovė Dr. Zilinskienė, pasinaudodama dalimi B. Sruogos „Giesmė apie Gediminą“, dalimi pati įdėdama savo kūrybos. Šiam pastatymui buvo pasiūti specialūs rūbai, šarvai, pagaminti ginklai, geležinis Vilkas (iš konservų dėžučių) ir kiti butaforiniai reikmenys. Prie šių darbų visa siela prisidėjo dail. K. Zilinskas. Misterija paliko gražų įspūdį. Tradicine „Ateina naktis“ baigtas didysis laužas.

Po didžiųjų įvykių skautai dar pora dienų išsėję, o rugpjūčio 27 d. nuėmė palapines, panaikino papuošimus, įrengimus, ir baigė gražiąsias stovyklos dienas, kurios jiems suteikė daug patyrimo ir gražių įspūdžių.

J. Žilvinas.

## Dr. Vydunas angliu zonoje

**Luebeckas.** Rugpjūčio 5 d. mūsų rašytojas Dr. Vydunas, iškentęs daug vargo ir įvairių nelaimių, atvyko iš anapus. Jis yra fiziškai labai išvargęs, todėl guli Luebecko ligoninėje. Pirmas jį aplankė ir pasveikino „Skautų Aido“ redaktorius. Skautai apsiėmė jį globoti, kol jis pasveiks. Liet. Raud. Kryžius ir kitos mūsų bendruomenės organizacijos teiks visokiariopą paramą mūsų tautos žmoniškumo skelbėjui ir lietuviškumo ugdytojui Prūsų Lietuvoje.

Yra vilties, kad Dr. Vydunas atsigaus. Iš Tilžės dėl bombardavimų išbėgęs 1944 m. spalio 2 d. jis gyveno Povarbių dvare, Samlande, prie Karaliaučiaus. 1945 m. sausio 26 d. iš čia jis bėgo arkliais iki Neukuhren, kur vasario 9 d. naktį, eidamas į laivą buvo nublokštas į jūrą ir tik pas-

kutinį momentą dviejų jūrininkų išgelbėtas. Per Piliavą atvyko iki Neufarwasser, pasikui traukinį į Rugenwaldą. Čia pagyvenęs iki 1945 m. balandžio 2 d., tęsė kelionę iki Elckfio, kur išgyveno iki š. m. liepos 17 d. Likusį laiką iki rugpjūčio 5 d. paskyrė kelionei į Vakarus.

Dr. Vyduno kelias nuo Tilžės iki Luebecko buvo susijęs su įvairiomis nelaimėmis ir kančiomis. Tai 78 metų senybei vos gyvybės nepareikalaavo. Dr. Vydunas yra tarptautinio rašytojų klubo „Pen“ Londone garbės narys (Honor Member of the International Pen Club in London).

Garbingajam rašytojui mes linkime greitai pasveikti ir raštu bei žodžiu kelti tas idėjas, kurios jam švietė gyvenimo kelyje. (TZ)

### NAUJAS „ATSISVEIKINI- MO“ PASTATYMAS

**Wiesbaden.** Rugpjūčio 20 d. tarptautinio klubo sode įvyko LT Ansamblio spektaklis, kirtas Wiesbadeno stovyklos kitų tautybių gyventojams. Nepaisydami nėsenaio praėjusio lietaus ir dar tebe grąšinančių debesų, mūsų menininkai gražiai parodė įvairiatautei publikai kiek pakelstą Gasp. Vėliškos montažą „Atsisveikinimas“. Naujame pastatyme, vietoj mums matyto amerikiečio-kario, veikla Amerikos lietuvių žurnalistas, lankas lietuvių pabėgėlių stovyklas. Ansamblio dalyviai

pasirodė su papildytais tautiniais drabužiais. Šokiams kiek kliudė drėgna ir slidi estrada. Kiek teko nugirsti, žiūrovams spektaklis paliko gerą įspūdį. (WLB)

### LRK BRITŲ ZONOS ATSTOVŲ SUVAŽIAVIMAS

**Detmoldas.** Rugpjūčio 15 d. Detmoldas buvo LRK britų zonos atstovų suvažiavimas. Tai buvo reorganizacinis susirinkimas. Kaip jau žinoma, šios organizacijos veikla, įsteigęs Pabaltijo Gerovės Komitetą britų zonoje, turi būti įjungta į šio komiteto ir jo padalinių rūmus. (TZ)

## APŽVALGA

Lithuanian Newspaper. Permitted by UNRRA Team 513. Išleista 3 kartus per savaitę: antradieniais, ketvirtadieniais ir šeštadieniais. Leidžia ir redaguoja Redakcinė Kolegija. Aps. red. Alb. Valentinas. - Prenumerata 1 mėn. - RM 6.-; atskiras numeris 50 pf. Redakcija: Nürtingen (Württ.), Katharinenstr. 31/1. Administracija: Kirchheim-Teck, Krebenstr. 18. - Elns-ta: Apžvalga Giro-Konto Nr. 2255 in Sparkasse Kirchheim-Teck (14a). Spaudžia: A. Gottliebs & J. Obwalds Buchdr., Kirchheim-Teck.